

Geografi

En global värld

BEDÖMNINGSSTÖD I ÅRSKURS 4-6

NAMN: _____

Prov som återanvänds av Skolverket omfattas av sekretess enligt 17 kap. 4§ offentlighets- och sekretesslagen.
Detta prov återanvänds av Skolverket t.o.m 2022-01-30

Världen blir bättre

I media rapporteras ofta om krig och katastrofer, men världen blir också bättre! Här ser du några exempel.

Några länder där **medellivslängden** har ökat kraftigt.

	År 2000	År 2015	Ökning
Rwanda	50 år	67 år	+ 17 år
Botswana	52 år	66 år	+ 14 år
Uganda	50 år	61 år	+ 11 år
Etiopien	53 år	64 år	+ 11 år

Några länder i världen där **barnadödligheten*** har minskat kraftigt.

	År 2000	År 2015	Minskning
Maldiverna	44	9	- 80%
Kambodja	108	28	- 74%
Malawi	173	65	- 62%
Etiopien	145	59	- 59%

*Barnadödlighet:
Antal barn per 1000 födda
som dör innan 5 års ålder.

Källa: Gapminder

Uppgift 1

Studera kartan och tabellerna och svara på frågorna genom att ange **ett** land.

a) Var har medellivslängden ökat mest från år 2000 till år 2015? Svar: _____

b) Var har barnadödligheten sjunkit till under 10 barn per 1000 födda? Svar: _____

c) I vilket land i Afrika har barnadödligheten minskat mest? Svar: _____

d) Vilket land i Afrika hade högst medellivslängd år 2000? Svar: _____

Geografiska begrepp

Uppgift 2

a) Vilken beskrivning passar till begreppen? Välj bland beskrivningarna i rutan och skriv rätt siffra på raden. Obs! Det är fyra beskrivningar för mycket.

Koldioxid _____
Undernäring _____
Konsumtion _____
Jämställdhet _____
Fossilt bränsle _____
Produktion _____
Övergödning _____
Ekologisk odling _____

1. Alla har samma rättigheter och möjligheter, oavsett kön.
2. Att återvinna saker.
3. Att tillverka något.
4. En gas som påverkar växthuseffekten.
5. Ett sätt att minska farliga utsläpp.
6. Olja eller naturgas.
7. Att handla och använda saker.
8. Att få för lite energi från mat.
9. Grus, sten och lera.
10. En sjö som får för mycket näring och växer igen.
11. Att laga mer mat än vad som går åt.
12. Inte använda bekämpningsmedel.

b) Förklara begreppen kortfattat.

Kollektivtrafik =

Källsortering =

En del av hållbar utveckling handlar om att använda jordens naturresurser på ett sådant sätt att miljö och människor mår bra på lång sikt. Ett exempel är att sortera och återvinna.

Uppgift 3

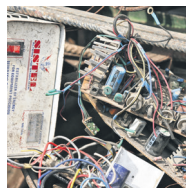
Vad är en naturresurs? Studera begreppen nedan och sätt kryss i rätt ruta.

	Naturresurs	Inte en naturresurs
a) Stenkol		
b) Järnväg		
c) Pengar		
d) Naturgas		
e) Vatten		
f) Plast		
g) Skog		
h) Sopor		

Uppgift 4

Hur ska avfallet sorteras? Skriv siffran för det alternativ som passar bäst.

	Alternativ
a) Ett bananskal	
b) En trasig tv	
c) En konserverburk	
d) En PET-flaska (läsk)	
e) Matrester	
f) Aluminiumfolie	
g) En bruk med målarfärg	

1. Elektroniskt avfall

2. Kompost

3 Miljöfarligt avfall

4. Metall

5. Annan återvinning

Det finns många organisationer som arbetar med olika hållbarhetsfrågor, både i Sverige och i andra delar av världen.

Uppgift 6

Vad arbetar organisationerna med?

Välj den beskrivning (A-H) som stämmer bäst in på de olika organisationerna och skriv rätt bokstav i de tomma rutorna. Obs! Två av beskrivningarna passar inte till någon organisation.

Organisationen arbetar för ...

- A) att hjälpa vid naturkatastrofer, krig och konflikter.
- B) en rättvis handel och arbetsvillkor för odlare.
- C) ett hållbart fiske.
- D) att Norden ska vara en bra region att bo, leva och arbeta i.
- E) att märka mat som odlats ekologiskt.
- F) att avskaffa dödsstraff.
- G) att stärka barns rättigheter.
- H) att bevara och skydda världens djur och natur, i hav och på land.

Fairtrade

Krav

Rädda barnen

Världsnaturfonden

MSC

Röda korset

Du kan bidra till en bättre miljö på många olika sätt. Här ser du några exempel.

I min familj väljer vi att äta vegetarisk mat ibland.

1

Ibland brukar jag köpa kläder på second hand.

2

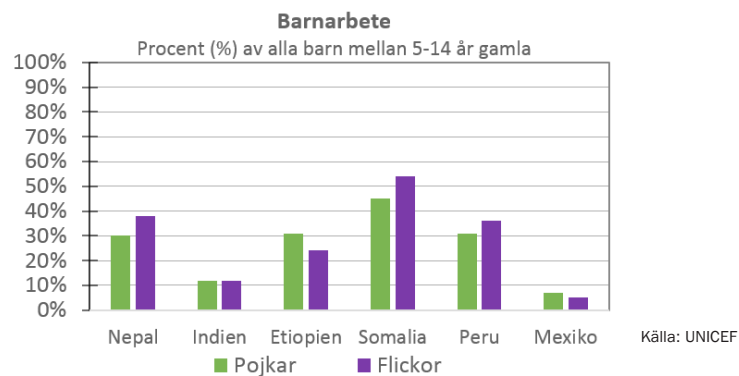
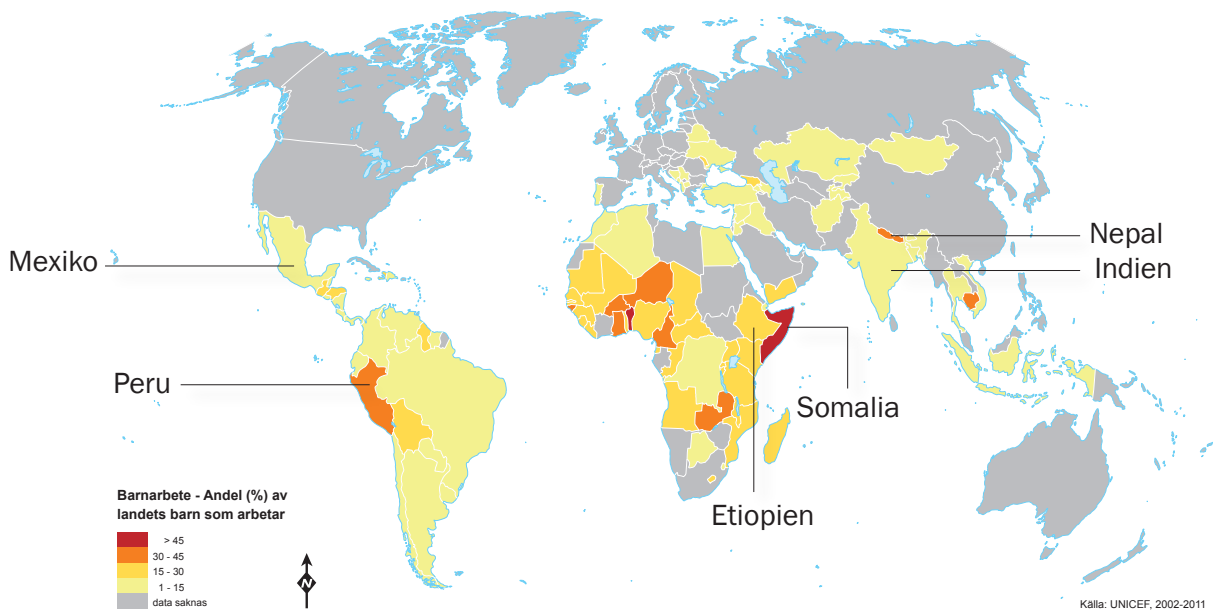

Jag väljer att gå eller cykla till skolan i stället för att få skjuts med bil.

3

När familjer lever i fattigdom kan barn tvingas att arbeta. Kartan visar var den största delen av barnarbete i världen finns. Diagrammet visar några länder där det finns barn som arbetar.

Uppgift 9

Använd kartan och diagrammet för att besvara frågorna.

- a) Vilket av länderna har lägst andel pojkar och flickor som arbetar? Svar: _____
- b) I vilket av länderna är skillnaden mellan flickor och pojkar minst? Svar: _____
- c) Vilket av länderna i Asien har störst andel flickor som arbetar? Svar: _____
- d) Vilket land har högst andel barn som arbetar? Svar: _____
- e) Hur många procent av pojkarna är det som arbetar i Nepal? Svar: _____
- f) Vilken världsdel har flest länder med mer än 30% barn som arbetar? Svar: _____

Bildförteckning - En global värld

Sida	Upphovsman	Licens
2	Petr Dlouhý/Wikimedia	CC0 Public Domain
4 bild1	Alex Proimos/Wikimedia	CC BY-SA-2.0
4 bild2	Doro002/Wikimedia	CC0 Public Domain
4 bild3	Perhelion/Wikimedia	CC0 Public Domain
4 bild4	Alicia Fagerving/Wikimedia	CC BY-SA-3.0
4 bild5	OpenClipart-Vectors/Wikimedia	CC0 Public Domain
5 öv	Streetwise Cycle/Wikimedia	CC0 Public Domain
5 nv	geralt/Pixabay	CC0 Public Domain
5 m	M. Arrhenius	M. Arrhenius
5 öh	webandi/Pixabay	CC0 Public Domain
5 nh	Wutsje/Wikimedia	J CC BY-SA-3.0
6	Fairtrade	© Fairtrade
6	Världsnaturfonden	© Världsnaturfonden
6	MSC	© MSC
6	Röda korset	© Röda korset
6	Rädda barnen	© Rädda barnen
6	Krav	© Krav
7	Nordiska Plast AB	© Nordiska Plast AB
8 öv	Intel Free Press/Flickr	CC BY-SA-2.0
8 öh	vdanti/Pixabay	CC0 Public Domain
8 mv	Francisco Osorio/Pixabay	CC BY-SA-2.0
8 mh	JamesDeMers/Pixabay	CC0 Public Domain
8 nv	DFID - UK/Flicker	CC BY 2.0
8 nh	Yohan euan o4/Wikimedia	CC BY-SA-3.0
10	Norstedts kartor 2015	© Norstedts kartor 2015
11 v	chong chongchongchong/Wikimedia	CC BY-SA-2.0
11 m	Steve Evans/Wikimedia	CC BY-SA-2.1
11 h	Trocaire/Pixabay	CC BY-SA-2.0